

YTTRANDE

2019 05 20

Dnr: RUN 2019-169

Region Östergötland
registrator@regionostergotland.se

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråds yttrande avseende: Kulturplan för Östergötland 2020-2023

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd vill uppmärksamma följande punkter i remissversionen av Kulturplan för Östergötland 2020-2023.

4.3.1.1 Regionala resurser

ArbetSam välkomnar Region Östergötlands vilja att:

- Stärka samverkan i kulturarvsfrågor
- Stödja kommunernas intresse att synliggöra kulturarvet
- Genomföra en förstudie kring strategiska utvecklingsmöjligheter för kulturarv
- Utveckla digital förmedling och gestaltning av kulturarv
- Stödja interkommunalt samarbete kring industrihistoriskt kulturarv
- Stödja det strategiska arbetet kring det immateriella kulturarvet

4.3.2 Museiverksamhet

ArbetSam önskar tillägga att det finns 100 arbetslivsmuseer i Östergötlands län varav 48 är medlemmar i ArbetSam.

4.3.2.1 Regionala resurser

ArbetSam välkomnar Region Östergötlands vilja att:

- Stödja Östergötlands museums arbete med musei- och kulturarvsfrågor i kommunerna
- Stödja Östergötlands museums regionala nätverksarbete inom kulturarv
- Stödja Östergötlands museums satsning på utåtriktad och mobil verksamhet
- Stödja Östergötlands museums arbete med förmedling och museipedagogik
- Stödja Östergötlands museums förnyelse av lokaler, bemötande och utställningar i samband med renoveringen
- Stödja Östergötlands museums roll i forskning och kunskapsbildning
- Stödja Östergötlands museums satsning på digital tillgänglighet

5.1.3 Civilsamhället

ArbetSam önskar av begreppet arbetslivsmuseer läggs till i beskrivningen av civilsamhällets roll.

6.1 Kulturplanprocessen

ArbetSam anser att det är angeläget att verksamma vid arbetslivsmuseer bjuds in till dialog.

Om ArbetSam

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) är Sveriges största museiförening med omkring 580 medlemsmuseer. Medlemmarna i föreningen rekryteras från orter över hela Sverige. ArbetSam har i samarbete med Arbetets museum identifierat 1 500 museianläggningar i Sverige. Driftsformerna för dessa museer är mycket varierade: enskilda föreningar, stiftelser, privatpersoner och företag som sköter den vardagliga driften. Ägandeförhållandena är minst lika mångfacetterade med föreningar, stiftelser, kommuner, företag och privatpersoner som ägare. Huvudparten av arbetslivsmuseerna drivs av ideella krafter.

Bakgrund

När Sverige industrialiserades fanns inte kapital att investera i ångmaskiner. Istället använde man sig av den billigare vattenkraften för att driva maskiner och produktionsutrustning. Sverige har därför, i motsats till exempelvis England, ett stort antal industriella anläggningar utanför städerna där vattenkraften varit en av lokaliseringsfaktorerna. Utanför storstadsområdena har marktrycket inte varit lika stort och många värdefulla industriella anläggningar har därför bevarats åt eftervärlden. På dessa platser finns idag arbetslivsmuseer som på ett resurssnålt och hållbart sätt bevarar och befolkar dessa platser. Där berättar man historien om hur Sverige utvecklades från att vara ett jordbruksland till att bli en framgångsrik industrination.

Industrisamhällets kulturarv berättar om hur industrialismen och de stora folkrörelserna i form av liberalism, frikyrklighet, nykterhet, kvinnorörelse och arbetarrörelse formade det moderna demokratiska Sverige.

Arbetslivsmuseerna har omkring 10 miljoner besök per år*.

Arbetslivsmuseerna har funnits med i Myndigheten för Kulturanalys officiella besöksstatistik från och med 2013. Det var ett viktigt steg för att få en rättvisare bild av totala antalet museibesök i Sverige.

Arbetslivsmuseerna är viktiga ur ett besöksnäringssperspektiv och kan i många fall vara den bidragande orsaken till att turistfamiljen besöker just detta område. Här finns en stor utvecklingspotential för kulturturism i den växande besöksnäringen. Dessa museer och platser ger även arbetstillfällen och inkomst i den småskaliga turistnäringen som finns på landsbygden, vilken är en viktig del av en levande landsbygd i hela Sverige. Genom arbetslivsmuseerna ökar antalet hotellnätter och på sätt även övrig lokal näring såsom restaurangbesök och shopping.

Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. Värdet av det ideella arbetet på arbetslivsmuseerna har beräknats till mer än 120 miljoner kronor per år.

Arbetslivsmuseerna är viktiga för besöksnäringen – de bjuder på upplevelser för alla åldrar och alla sinnen.

* Rapport Man måste vara lite tokig 2001:1. Utgivare: Riksantikvarieämbetet.

Mikael Parr
Ordförande

Lovisa Almborg
Verksamhetsledare